

staterar att 54% av de tillgängliga medlen fördelats under mötet, vilket är otillfredsställande lite.” Och på annan plats under ”4§ Vad skall fonden stödja: ... Trots försök att öka antalet potentiella sökanden genom att bredda naturvårdsbegreppet och annonseringen så är antalet sökanden på samma nivå som tidigare år...” Det finns alltså kvar en majoritet på 30 st sågade ansökningar av totalt 55 och kvar ca 300 000 kr i outnyttjade medel. Fonden ropar efter fler fågelskyddsfolk, men när det kommer till kritan, vill ni verkligen ha oss?

Kan alla 30 förslagen verkligen vara helt knasiga? Finns det ingen väg med att ge 30 st naturintresserade eldsjäljar lite hjälp med att formulera sig bättre eller att plocka fram den delen i ansökan som trots allt kan vara av intresse, eller varför inte föreslå ändringar i arbetsinriktning eller utförande? Har man inte ens råd att svara 30 stackare på ett anständigt sätt? ”Din ansökan har inte beviljats... Stiftelsen Alvins fond avser att i god tid före nästa ordinarie ansökningstillfälle till samtliga sökanden 1999 översända en reviderad ansökningsblankett för år 2000. Du får därefter avgöra om du skall inkomma med en förnyad ansökan.” Detta är vad man får som enda svar på sin ansökan inskickad i 6 st ohållade exemplar. Frågan är om SOFs deltagande i fonden inte gör mer skada än nytta för ornitologins framtid på lite sikt? Hur många kommer att våga återkomma med sin gamla eller en ny projektidé?

På en punkt är fondens svar åtminstone mycket rak. Den ger svar på frågan: Vill ni verkligen ha oss? ”Samrådsgruppen konstaterar att 54% av de tillgängliga medlen fördelats under mötet, vilket är otillfredsställande lite. Andra former av stöd från stiftelsen bör undersökas. Det föreslogs exempelvis att stiftelsen skulle kunna utbetala ett par-tre stipendier till forskarstuderande...”, står att läsa i protokollet och avslutningsvis i meddelandet till sökanden: ”Stiftelsen Alvins fond har även för avsikt att senare utlysa ett par-tre forskningsstipendier på förslagsvis 100 000 kronor.” Det kommer säkert att bli superseriösa finspråkiga ansökningar, lätt och snabbt klubbade, och som resultat kanske en och annan ny engelskspråkig uppsats i *Ornis Svecica*. Tack och god natt, ursäktat om jag stört fågelriden. Och en eloge trots allt till fonden för att de bifogade protokollet.

Harplinge den 1 april 1999

*Peter Feuerbach, Mannarp 406, 310 40 Harplinge
Epost: peter.feuerbach@hs.halland.net*

Ornis Svecica – en mötesplats för fågelbiologer

ANDERS ENEMAR

Ornitologin i Sverige är döende, eftersom ungdomen sviker. Det har Sören Svensson visat (*Ornis Svecica* (OS)7 (1998):175–179). Manuskriptströmmen till OS är kritiskt tunn, enligt förljudanden från redaktören. Den Skandinaviska Ornitologiska Unionen (SOU) har upplösts, det är sotdöden det är fråga om (se *Vår Fågelvärld* 57 (1998):37). Det finns tecken på att ”amatörer” och ”professionella” alltmör börjat blänga på varandra och ifrågasätta både äktheten och hederligheten i varandras motiv och böjelser? Har det egentligen starka, bärande och sammanhållande fågelintresset infekterats av sönderingens och illviljans mikrober? Som den etablerade pensionär jag är, med stabil rot i den organiserade svenska ornitologins barndom, tar jag mig för pannan!

Nu har jag, tycker många, målat fan på väggen, hela fan. Det kunde kanske ha räckt med en del av honom. Vad beträffar gnisslet mellan olika ornitologgrupper, vill jag börja med att hänvisa till viss erfarenhet från förr. Som student i Lund hörde jag hur det på andra sidan Öresund gick en skarp skiljelinje mellan den akademiska ornitologin och den gryende amatörbaserade fältornitologin. Den förra behärskade av ålder den danska ornitologföreningen. Så annorlunda det var i Sverige! Jag såg inte minsta anledning till oro för en liknande utveckling. Universitetsfolket hade förvisso spelat en avgörande roll i samband med SOF:s etablering, men folk ”utifrån” var helhjärtat med från början. Det var bara, och endast bara, ett äkta fågelintresse som meriterade till medverkan. Ornitologin hade dessutom som vetenskap en obetydlig ställning vid lärosätena (se VF 54 (1995): 6–12), men den kom successivt att stärkas genom rekrytering av fågelintresserade unga zoologämnen, vars andra ”generation” fört svensk fågelforskning till internationell topposition. Har detta glädjande tillstånd givit den ”danska sjukan” (som sedan länge är kurerad i Danmark) isteg i svensk ornitologi? Åsikterna går isär, men det finns förvisso anledning att se upp!

En illavarslande signal gav SOU:s 5:e nordiska ornitologiska kongress i Göteborg 1985, som uttryckligen planerades för att samlas av alla kategorier. Det misslyckades. Jag forskade en

smula efter orsaken. Ornitologerna från lokalföreningarna kände sig inte ha där att göra bland alla vetenskapare. De sistnämnda ansåg sig inte ha något på kongressen att hämta. (Läs utförligare om detta i Sören Svenssons ledare "Amatörer och proffs, förenen Eder!" i VF 44 (1985):451–453.) Inte konstigt att luften gick ut SOU. I synnerhet som trenden har hållit i sig under det gångna decenniet av olika tryckta och otryckta inlägg att döma.

Vad har då *Ornis Svecica* i detta eländes sammanhang att göra? Jo, att spela en helt avgörande roll, enligt mitt sätt att se. Ansvaret för att så sker ligger till icke ringa del på de vetenskapande ornitologerna. De är många idag, vilka sammantaget publicerar stora mängder resultat. Men var då? Med rätta inte i OS, som ju inte är skapad för frontvetenskapliga landvinningar av hög komplexitet och på kvalificerad teoretisk nivå. Alltså borde de återfinnas i de förnämsta internationella ornitologtidskrifterna, vilket de också gör, fast i förvånande ringa antal. En snabb genomgång av de tillgängliga tio senaste häftena av sju sådana organ visar, att under motsvarande period av ca 2,5 år endast 34 av 1.266 kontrollerade uppsatser författats av svenskar, vilket är långt under vad man kunde förvänta sig. Förklaringen är, att fågelforskarnas problembehandling och hypotesprövning blivit mer och mer av generell betydelse, alltså med resultat som är giltiga för mer än bara fåglar. I en del fall är forskaren inte ens ornitolog. En vald fågel utgör endast ett objekt, som befunnits lämpligt som studie- eller experimentdjur i syfte att lösa ett speciellt problem. Publiceringen sker därmed ofta i allmän ekologiska tidskrifter. En genomgång av de göteborgska fågelforskarnas senaste litteraturlistor visar följdriktigt att av 23 strängt vetenskapliga artiklar om fågel endast nio är tryckta i ornitologiska tidskrifter. Därmed har våra universitetsornitologers verksamhet och resultat hamnat utom synhåll för majoriteten av övriga ornitologer. Och detta är synd, eftersom de "försvunna" 14 av de ovannämnda 23 artiklarna handlar om verklig fågelbiologi och ofta är resultatet av mycket krävande arbeten i fält. Forskarna drivs nämligen av samma ornitologiska nyfikenhet och upptäckarglädje som får mängder av övriga fågelintresserade att ge sig ut i markerna. Så lika är de, trots att många i den sistnämnda gruppen aldrig sett ens utsidan av ett universitet. Uppenbarligen måste de båda grupperna träffas och kommunicera på något sätt. Frågan är ur? Enligt min mening är *Ornis Svecica* mötesplatsen.

Jag är nämligen alldeles övertygad om att även den mest durkdrivet vetenskapliga och fältaktiva ornitolog, på eller vid sidan av huvudspåret i forskningsverksamheten, då och då förvärvat sådana nyheter och erfarenheter om fåglarnas liv och leverne, som utmärkt kan tjäna som underlag för smärre, kanske främst beskrivande, uppsatser eller kortare rapporter till OS. Hon eller han bör enligt min mening dela med sig något av detta till den ornitologiska intressegemenskapen i landet. (Ja, jag känner mer än väl till och har respekt för de vetenskapandes pressade konkurrenssituation, där en ström av publicerade topprestationer i forskningen är ett måste i syfte att säkra ett fortsatt vetenskapsliv, men ändå...). Vi ser idag inte mycket av smärre rapportering från de vetenskapligt verksamma ornitologerna. Plats för en smula förändring!

I ett tidigare inlägg (häfte 4, 1998) pläderade jag för ett OS, som skulle vara bl.a. ett *arkiv för fågelbiologi*, en faktabank. Detta gjordes med hänvisning till att VF och SOF så väl tar hand om olika aspekter av fågelfaunistiken, medan däremot fågelbiologin lämnats att föra en relativt tynande tillvaro. Och jag visade på olika grepp för att få fram underlag för rapporter om upptäckter och erfarenheter av fågelbiologisk art, och detta med siktet inställt på främst dem i våra led, som saknar högre biologisk skolning, "amatörerna". Men här skall poängteras att "proffsen/akademikerna" är minst lika aktuella, speciellt tränade i skrivkonsten som de dessutom är.

Alltså, och till sist: Här är icke amatörer, här är icke akademiker! (Jag har alltid känt mig helt främmande inför och avskytt den uppdelningen!) Här är endast intresserade ornitologer, som alla fröjdas åt att med vidöppna sinnen uppleva och registrera olika sidor av den rika variationen i fåglarnas förunderligheter i sättet att leva sina liv! *Låt oss mötas i Ornis Svecica och där dela med oss i rapporter och uppsatser om vad nytt vi kunnat fånga upp i markerna av fågelbiologiska fakta, i stort som i smått! Oss alla till ömsesidig stimulans och glädje. Ornis Svecica får icke tillåtas att dö sotdöden! Låt oss istället se till, för vårt eget gemensamma ornitologiska intresses skull, att den inträder i det tredje årtusendet, dels som en tidskrift kokande av fågelbiologi, dels som en mötesplats för fågelbiologer alla kategorier!*

Pixbo den 30 december 1998

Anders Enemar, Ångsvägen 9, 435 43 Pixbo